
ALERT BIZNESOWY

7

gap.

open
eyes
economy
summit

Dominika Bettman
prof. dr hab. Andrzej Jacek Blikle
dr Henryka Bochniarz
Tomasz Brzostowski
Tomasz Budziak
Wojciech Eichelberger
Joanna Erdman
Jarosław Grzesiak
prof. dr hab. Jerzy Hausner
dr Ewa Łabno-Falęcka
prof. dr hab. Krzysztof Obłój
Przemysław Powalacz
Piotr Voelkel
Mateusz Zmyślony

Przywództwo biznesowe w czasie przełomu

Lewis Carroll w „*O tym, co Alicja odkryła po drugiej stronie lustra*” opisuje stoicki spokój rycerza, który spadłszy z konia i zapytany przez Alicję, jak może tak spokojnie mówić stojąc na głowie, odpowiada: ***A jakież może mieć znaczenie pozycja, w której znajduje się moje ciało? Umysł mój pracuje dokładnie tak samo. W rzeczywistości, im bardziej głowa moja skierowana jest w dół, tym więcej wynalazków dokonuję.***

- Lider musi być obserwatorem i wyciągać wnioski niezbędne dla strategicznych decyzji, ale z nastawieniem, że "nie ma rury, której nie da się przepchać".
- Kluczem do dobrych decyzji jest pozytywne nastawienie i poszukiwanie szansy a nie wpasowanie się w rolę ofiary.
- Klient lepiej przyjmuje ofertę, która daje realne wsparcie, pomaga mu, niż tak zwane okazje, hity sprzedażowe, modne dodatki itp.
- Z kryzysem mierzy się nie tylko przywódca, ale cały zespół, warto go więc zaangażować w krytyczne i złożone wybory.
- Liderzy mają swoje słabe strony i również popełniają błędy – otwartość w tej materii buduje zaufanie i wzmacnia wiarygodność.

Pandemia i jej skutki, a szczególnie praca zdalna, digitalizacja i usieciowienie relacji sprawiły, że podstawowe działania stały się wyzwaniem. Bo jak planować w niepewnym świecie VUCA? Jak zapewnić

zasoby w świecie re-lokalizacji dostaw i załamania się dotychczasowych łańcuchów wartości? Jak czuwać nad **realizacją zadań i kontrolą** w dobie pracy zdalnej i braku codziennego kontaktu? Jak **motywować** pracowników, nie mogąc im podwyższyć pensji?

Abstrakcja czy iskra zapalna: Kształt nowego przywództwa wykuwa się na naszych oczach

Sygnały zmian, które wzmocniła pandemia, dla jednych liderów ciągle będą **abstrakcją**, dla innych **iskrą** do działania. Ale „klasyczny” model przywództwa autorytarnego – bez oglądania się na skutki ekologiczne oraz dobrostan pracowników, nie będzie miał w nowej rzeczywistości racji bytu.

Przywództwo polega na zabieraniu ludzi ze sobą w innym kierunku i inne miejsce niż to, do którego zmierzali. Wymaga pokonania **strachu i oporu**, zarówno pracowników przed liderem, jak i lidera przed załogą. Pracowników nie obchodzi, ile wie i jaką pozycję w środowisku biznesowym ma ich szef, ale to, czy interesuje go ich los i czy się o nich troszczy. **Przywództwo włączające** to otwarcie się na innych ludzi, uwzględnienie ich głosu, co zwiększa w nich poczucie sprawczości i odpowiedzialności za firmę.

Skutki pracy zdalnej dla modelu przywództwa

Możliwość pracy zdalnej na pewno zostanie z nami po pandemii: **88% firm zamierza zwiększyć możliwości pracy zdalnej na stałe, nawet po powrocie do “normalności”**. Polskie firmy czeka rewolucja na miarę wprowadzenia ośmiogodzinnego dnia pracy pod koniec XIX wieku. Praca wreszcie zacznie być kojarzoną bardziej z czynnością niż miejscem.

W większości firm praca zdalna okazała się możliwa. Co więcej, co najmniej tak samo wydajna: średnio jedna czwarta osób odnotowała poprawę produktywności na *home office*, prawie połowa nie zauważa różnicy, a tylko 3% ankietowanych twierdzi, że praca zdalna pogarsza produktywność zespołu.

Z badania CBRE wynika, że jeszcze przed epidemią tylko 2% pracowników wykonywało pracę zdalną cały czas, ale już 32% korzystało z tej możliwości całkiem często. Największy odsetek, bo połowa zatrudnionych, deklaruje, że pracowało z domu okazjonalnie, a 16% nie robiło tego nigdy. To pokazuje, że wciąż większość kierowników i pracowników nie jest przyzwyczajona do tej formy pracy. Będą musieli się tego po prostu nauczyć.

Cyfryzacja a zarządzanie

Cyfryzacja powoduje, że coraz ważniejsze jest zarządzanie procesowe, którego wielu menedżerów nie lubi, bo czują się „ubezwłasnowolnieni” i „ograniczani” przez możliwości nowych technologii (szczególnie jeśli mało wiedzą o ich funkcjonalności). **Dlatego w świecie cyfrowym lider musi mieć wiedzę specjalistyczną i wiedzę ogólną, a także umiejętności interdyscyplinarne i interpersonalne.** Musi być otwarty na nowe i umieć sprawnie oceniać ogromne ilości informacji z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Zmiana postaw pracowników po pandemii: A może szef przeszkadza?

Jeśli firmy w okresie wzrostu udziału pracy zdalnej notują nie spadek, ale wzrost wydajności pracowników, to można przekornie postawić pytanie: czy

dotychczasowy model przywództwa, oparty na obecności, kontroli i „ręcznym sterowaniu”, nie odchodzi za późno?

Kryzys uwrażliwił ludzi na bardziej antropocentryczne spojrzenie na organizację i otoczenie. Doceniliśmy istotność wartości, którymi się kierujemy, postaw, jakie przyjmujemy wobec innych oraz zachowań, które je materializują. To wyjątkowy czas na budowanie przestrzeni moralnej oraz kapitału społecznego w organizacji. **Przydatne okazują się tu często lekceważone cechy przywództwa, nazywane „miękkimi” (a nawet „kobiecyymi”!).** Okazują się one skutecznym remedium na wyjątkowo trudne wyzwania, gdy – oprócz „twardych” działań biznesowych – szczególnie ważna staje się empatia, współpraca, szacunek, dążenie do harmonii i kompromisu.

Pandemia jest również konfrontacją z kruchością, bo unaocznia kruchość człowieka i jego wytworów, także tych organizacyjnych. Na co dzień nie zawsze jest to zauważane i doceniane w biznesie, gdzie dominują metafory walki, wyścigu i sukcesu.

Zmiana postaw liderów za sprawą pandemii

W kryzysie liderzy firm są zmuszeni działać pod podwójną presją: z jednej strony przeżywają silne emocje, naturalne dla każdego człowieka, tj. lęk, frustrację. Z drugiej zaś, stoją przed imperatywem działania i ratowania firmy, bo takie jest ich zadanie i odpowiedzialność z racji pełnionej funkcji.

W czasie pandemii przywództwo jest niewdzięczne. W tej sytuacji przywódca – poza posiadaniem tzw. grubej skóry – powinien:

1. Zadbąć o własne zdrowie psychiczne i fizyczne. Załamany, słaby i w nadmiernym stresie nie podoła

i nie pomoże innym. Tylko w relatywnie dobrej formie lider może starać się zarażać innych optymizmem, konstruktywnie pocieszać i wspierać.

2. W miarę możliwości nie epatować swoją pozornie lepszą sytuacją, ale również nie wstydić się swoich osiągnięć. Skromność i pokora są w czasie kryzysu szczególnie w cenie.
3. Jasno komunikować plany i przebieg zarządzania przedsiębiorstwem oraz włączać współpracowników w procesy decyzyjne (co zwiększy horyzonty menadżera, a pracownikom da poczucie zaangażowania i sprawczości).
4. Oferować – poza zabezpieczeniem pracy i wynagrodzenia – inne możliwe formy pomocy i solidarności.
5. Przywódca powinien też, poza staraniami utrzymania działalności operacyjnej, orientować się w sytuacji na rynku (np. poprzez lekturę Alertów Biznesowych) oraz opracowywać zapobiegawczo alternatywne scenariusze działania.

Pandemia może być postrzegana jako szansa, bo otwiera oczy na nowe możliwości i podsuwa innowacyjne kierunki myślenia. Możliwe, że to najlepszy czas na rewolucyjne zmiany w prowadzonym biznesie, na podjęcie ryzyka i radykalną zmianę kursu. Lepszej okazji może nie być.

Alert Biznesowy to inicjatywa think tanku Open Eyes Economy oraz Kolegium Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie.

Wszystkie alerty eksperckie dostępne są na:
www.oees.pl/dobrzewiedziec